

Naši dopisi.

Iz Krškega. Okrajna učiteljska konferencija. (Konec.) Nadalje poroča knjižnični odbor o yporabi in računu okrajne učiteljske knjižnice. Dne 1. mal. srpana je štela knjižnica 1261 knjig v 1617 zvezkih, ter si je izposodilo 31 učiteljev 307 knjig. Dohodkov je bilo 262 glđ, troškov pa 203 glđ.

Na to sledi „določitev knjig, ki naj se nakupijo za okrajno učiteljsko knjižnico“. G. Levec nasvetuje knjigo „die Amtsführung des Schulleiters“ v 3. izvodih, g. Lunder pa „Vilharjeve pesmi“. Izdal F. S. Vilhar v Zagrebu v 2 izvodih. — Oba nasveta se sprajmeta.

Nadalje se vrši volitev stalnega in knjižničnega odbora. Nasvet g. A. Pavčiča, da naj ostane stari, se sprejme. — Slednjič stavi g. Saje nasvet, naj se sklene in predloži prošnja vseh šolskih voditeljev za krški okraj, za uvedenje uradnega določiljevanja mesečne plače učiteljstva po pošti v odobrenje naučnemu ministerstvu. Predlog se sprejme. — G. Trošt predloži zemljevid postojnskega okraja ter nasvetuje, naj bi se tudi za tukajšnji okraj tak zemljevid narisati dal, ter bi jeden gg. učitelj krškega okraja po priloženem vzorcu narisal zemljevid krškega okraja. — Na to izjavi g. Bezlaj, da on prevzame risanje zemljevida, ako mu bude čas pripuščal. Predlog se sprejme.

H konci zahvali g. prvosednik gg. poročevalce za velik trud in lepe govore, vsem pa za tako stvarno in zanimivo udeležbo pri obravnavi posameznih točk vsporeda ter želi, da bi mnogo sadu obrodilo, o čemer se je danes obravnalo. Zahvaljuje tudi g. c. kr. glavarja, ki je z izredno vstrajnostjo bil ves čas navzočen pri konferenciji, ter sklene konferencijo ob 2. uri popoldne.

Prvomestnikov namestnik zahvali končno v imenu vsega učiteljstva g. prvomestnika za izvrstno in nepristransko vodstvo konferencije. *Drag. Perhanz.*

Iz Metlike.*) Uradno učiteljsko konferencijo za Črnomaljski šolski okraj smo imeli 12. mal. srpana t. l. v Črnomlji. Točno ob 9. uri otvori zborovanje v šolskem poslopji c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Anton Jeršinc v prav prijazno pozdravi zbrano učiteljstvo, katero se je šlo v polnem številu, izvzemi le g. nadučitelja Bartelna iz Semiča. Prav prisrčno pozdravi tudi g. c. kr. voditelja okrajnega glavarstva dr. F. Hinterlechnerja, ki se je zborovanja udeležil.

Zapisnikarjema se volita gg. Francisek Gregorac in Janko Muren.

Poročilo predsednikovo pričelo se je z naznanilom o učiteljskih spremembah v preteklem šolskem letu ter predstavi glđ. Hermine Gossler, ki je prišla na dvorazrednico v Podzemelj in g. Janeza Zupanca, voditelja v Gribljah. Pri opazkah o inšpekcijah izreče

*) Radi pomankanja prostora zakasnelo.

g. nadzornik najprvo vsemu učiteljstvu svojo zadovoljnost za marljivost pri pouku; kajti uspeli so bili gledé discipline kakor tudi šolskega pouka v vseh razredih in oddelkih dovoljni. Tu in tam se je našla kaka napaka, na katero je bil opozorjen dotični učitelj ali učiteljica. Gledé posameznih predmetov omenja g. nadzornik naslednje:

Pri jezikovnem pouku se je treba ozirati na glasno branje in pravilno naglaševanje; otroci naj pazijo na ločila.

Pri računstvu se nekateri učitelji ne drže učnega načrta, ker jemlje v II. šolskem letu številni krog le do 20 mesto do 100. Kadar se razlagajo mere in vage, naj se otroci vadijo uteži na tehtnici uporabljati. Učitelj naj se ozira na take naloge, ki so vzete iz življenja.

Ker sta zemljepisje in zgodovina zelo važna predmeta, ki obsegata mnogo učnega gradiva, katerega ni mogoče vselej vzeti zaradi raznih boleznij ali hude zime, naj se v takem slučaju obravnavajo le najvažnejši sestavki in sicer v III. razredu ali oddelku nekoliko matematične geografije in prav dobro domačo deželo, v IV. razredu pa na kratko pet delov sveta, evropske države, zlasti pa avstrijsko-ogosko monarhijo. V zgodovini naj se učitelj ne mudi predolgo pri starem veku, temveč naj razdeli vsi snov času primerno, da ima priložnost razpravljati tudi razne iznajdbe in najvažnejše dogodke iz avstrijske zgodovine in sedanje cesarske rodovine.

Pri prirodoznanstvu in naravoznanstvu uporabljati je učne pripomočke. Postopa naj se tako, kakor pri nazornem pouku.

Pri risanju naj se učenci ne poslužujejo ravnila, rišejo naj s prosto roko. Postopa naj se metodično in sistematično, od lahkih oblik in slik na težje, nikakor ne vse zmešano.

Nekateri učitelji so se poprijeli pokončne pisave s prav dobrim uspehom, seveda se dosežejo le tam, kjer inajno učenci dovolj prostora. Na tablo naj se pišejo otrokom znana domača imena.

Petje se dobro goji. Otroci naj se dobro nauče tekst, da ne bodo sredi pesmi ohmolknili.

Šolski vrti se nahajajo povsod, le na Štrekļjevci in Črešnjevci jih še ni. Vseh vrtov je 20, a v svoji nalogi zadostuje pohvalno le 9.

G. nadzornik prav toplo priporoča še drugim gospodom, da bi se poprijeli sadjarstva in vinarstva, ker so občine že vendar mnogo žrtvovala za napravo šolskih vrtov.

Šolski obisk je bil splošno dovoljen. Ponavljalni učenci naj se ravno tako izkazujejo, kakor vsakdanji šolarji.

Šolarske knjižnice so povsod ustanovljene. G. voditelji naj pri krajnem šolskem svetu delujejo na to,

da bodo knjige vezane. Vsaka knjižnica bodi naročena na družbo sv. Mohora, Vrtec, Pedagogičsko društvo itd.

G. nadzornik opozori učiteljstvo še na neko napako, ki jo je zapazil v nekih šolah, namreč, da učitelj otrokom vse sam pove in pokaže; zato učenci na vprašanje nič ne mislijo, ker so že vajeni, da jim učitelj vse sam pove in oni za njim le ponavljajo.

Nekateri učenci ostanejo 3 ali še celo 4 leta v enem razredu. To se že iz pedagogičnih načel nikakor ne more odobravati, ker na tak način izgubi otrok veselje do šole, roditelji pa godrnjajo zoper šolo

in učitelja, dotični učenec postane starejši in večji, in prvoletniki se norčujejo iz njega; tudi zaradi spovedi ali sv. obhajila nastanejo vsespanske težave, ker gospod katehet vender ne more samo jednega ali dveh v dotičnem razredu za to pripravljati. G. nadzornik meni, da naj nobeden otrok jeden in isti razred ne ponavlja več kot jedenkrat, potem naj prestopi v višji razred ali oddelek. Slišal bode druge nauke, hodil rajše v šolo in nekaj od vsega mu bode vender le ostalo v glavi. (Konec prih.)

Društveni vestnik.

Iz Ljubljane. Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam za Kranjsko je imelo svoj občni zbor dne 5. kimovca t. l. v Ljubljani v prostorih II. mestne deške šole in navzočnosti 23 članov in 5 učiteljev nečlanov.

Ob nenavzočnosti društvenega predsednika dr. Antona Jarca predseduje občnemu zboru podpredsednik, umirovljeni ravnatelj L. mestne deške šole v Ljubljani, Andrej Praprotnik. Po prijaznem nagovoru do zbranih, omenja mej drugim tudi smrt kranjskim učiteljem nepozabnega dr. viteza Močnika, ki se je v svoji oporoki spomnil vdovskega učiteljskega društva pri kojega ustanovitvi je tudi on sodeloval, a l. 1860. bil je prestavljen v Gradec. Spominjal pa se je vedno kranjskih učiteljev s tem, da je pošiljal „Narodni Šoli“ vsako leto po 10, a „Vrtečevemu uredništvu“ tudi po 10 gld. podpore.

Iz poročila tajnikovega se vidi, da šteje društvo sedaj 103 ude, v poročilu je po pomoti izostal Anton Javoršek, nadučitelj v Šiški. Pristopilo je društvu 7 novih članov in sicer: Konjar Urh, Rus Francišek, Javoršek Anton, Šešl Andrej, Novak Jožef, Kos Miha in Ravnikar Jernej. Istopila sta dva uda, Kraus po odpovedbi in Krener molče po § 10. društvenih pravil. Umrla je vdova Ivanetičeva meseca prosinca 1893 in sirota po očetu in materi Rafael Treven. Ostane torej še 10 vdov in ravno toliko sirot, od katerih dobiva 6 vdov po 100, 4 pa po 80 gld. pokojnine. 3 sirote dobivajo po 20, a drugih 7 po 25 gld. letne podpore.

Učitelji so plačali na letnini in vstopnini 678 gld. 50 kr., lanskega leta pa 618 gld. Obresti od obligacij so znašale 2014 gld. 60 kr., lanskega leta 1849 gld. 10 kr. Obresti od kapitalov je bilo 6 gld. 80 kr., lanskega leta 11 gld. 60 kr. Vrnene kapitala je bilo letos 80 gld., lanskega leta 90 gld. 50 kr. Povračila strank za kolek je bilo 6 gld. 88 kr., lani pa 4 gld. 20 kr.

Vdovam in sirotam se je izplačalo letos 1576 gld. 91 kr., vlani pa 1677 gld. 14 kr.

Ekvivalenta je bilo letos 20 gld. 15 kr., lani le 19 gld. 58 kr. Podpore so znašale letos ravno toliko, kakor vlani namreč 120 gld. Tajniku in blagajniku se

izplača skupno 30 gld. nagrade. Ker pa je bilo letos mnogo več pisarniškega dela, ker se je vsakemu natančno izračunilo, koliko je od svojega pristopa do današnjega dne plačal, kar bode služilo v podlogo, ako pride kedaj do prenehanja društvenih pravil, dovoli občni zbor tajniku še 15 gld. izredne nagrade.

V hranilnico je vloženi letos 1150 gld., vlani pa je bilo le 700 gld. Med izredne prihodke pride letos tudi volilo ranjkega dr. viteza Močnika, koje nam je poslala njegova blagorodna gospa, za kar se ji društveni predsednik primerno zahvalil.

Račun kaže, da so učitelji vplačali na letnini in vstopnini 678 gld. 50 kr., a vdove in sirote so dobile 1576 gld. 91 kr., torej 898 gld. 41 kr. več, kakor so vplačali učitelji, za kar se potrebuje kapitala 22.460 gld. 25 kr., ki je takorekoč vezan in nedotakljiv.

V hranilnišnih knjižicah je letos 4943 gld. 84 kr., vlani je bilo pa 4412 gld. 32 kr. V privatnih dolžnih pismih je letos 573 gld., vlani je bilo le 550 gld. Letos je ostanka v blagajnici 312 gld. 87 kr., mimo lanskih 336 gld. 3 kr. Obligacije so znašale letos ravno toliko, kakor vlani namreč 45.750 gld. Ako prištevamo imetje k obligacijam, ki znaša letos 5829 gld. 71 kr., ima društvo skupnega premoženja 51.579 gld. 71 kr.

K besedi se oglasi nato blagajnik Matevž Močnik, umirovljeni mestni učitelj in pojasnuje nekoliko zgodovino tega društva, ker je v društvenih knjigah vstopnina nekaterim po 10 gld., nekaterim po 20 gld. ali še drugače zaračunjena.

Društvo je bilo ustanovljeno l. 1860. z dnem 5. vinotoka št. 14837. Mogoče, da je prvotna misel bila pok. vit. Močnika, a izpeljal je to škofjski nadzornik Zavašnik in po njegovem naročilu okr. šolski nadzorniki čč. gg. dekani, ki so tudi do leta 1869. društvo gmotno podpirali. Vitez Močnik po svojem odhodu iz Ljubljane ni gmotno podpiral društva, pač pa je njegova gospa Terezija Močnik poslala 100 gld. društvu, za kar se ji je g. predsednik zahvalil. S tem naj bode tudi popravljena notica v „Učiteljskem Tovaršiški“ meseca prosinca 1893, ki napačno poroča, da je